

Boldog új évet kívánunk!

→ Nagybányai kávézó – gasztronómiai eszköz az asszimiláció ellen ● 2.

→ János király és Habsburg Ferdinánd egymás ellenében keresték Isztambul szövetségét ● 4.

→ Pataky Kálmán, az egyik legnagyobb Mozart-énekes ● 5.

2018. DECEMBER 27.
XXVIII. ÉVFOLYAM, 52. SZÁM
WWW.ERDELYINAPLO.RO

Erdélyi Napló

FOTÓ: LŐRINCZ CSABA

Szilveszter: a kabaré, mint társadalmi szükséglet

6-7.



Évzáró vágyálmok és valóság között

Az egykori rádiókabaré szállóigévé vált mondata szerint az idei év rosszabb az előző évinél, de jobb a következőnél. Sokan vallják a nyolcvanas években elhangzott poént ma is. A többség által várt látványos változás elmaradása az oka annak, hogy a zömében középkorú és idősebb nemzedékek közül egyre többen a megszépült múltba menekülnek.

Nemrég vonattal utaztam Erdélyben, és a fülkében arról folyt a vita, hogy Ceaușescu volt az utolsó államférfi, aki tiszteletet érdemel. Hallgattam, és nem hittem a fülemnek, amikor az utasok azt sorolták, mennyit épített, mennyi munkahelyet teremtett és milyen jó fizetéseket biztosított. Újságíróként – aki naponta böngész híroldalakat és mindenféle közvélemény-kutatást – nem kellett volna meglepődnöm, de most mégis váratlanul ért a kommunista rendszert fenyező szöveghatár. Amikor a magam véleményét próbáltam elmondani a kommunizmus árnyoldalairól, hamar félbeszakítottak: csak a balekoknak (fraier) volt annyira rossz, mert kis leleményességgel mindent be lehetett

szerezni, nem halt éhen senki. És jött a szokásos frázis: ma hiába vannak tele az üzletek, ha nincs pénz.

Egyértelmű, hogy a romániai lakosság jelentős része valamiféle kapitalizmussal kevert emberarcú kommunizmust szeretne, amelyben az állam ingyen lakást adna, jó fizetések lennének és az árutól roskadozó üzletekben minden olcsó lenne. Ez a hármas vágyálom azonban sehol nem működik a világon – a kommunizmusban végképp nem működött –, csak a megszépítő emlékezet mutatja úgy be három évtized távlatából a Ceaușescu-diktatúrát, mintha annak „pozitívumai” ma is követhetőek lennének.

A nosztalgiát kiváltó okok egyértelműek: a rendszerváltást követő években és évtizedekben a kommunista rezsim második vonala, illetve az akkor szocializálódott ifjúkommunista nemzedék került hatalomra, amely immár demokratikus keretek között vezette félre az országot. De ebből nem az következik, hogy a kommunizmus jó volt.

A most lezáruló esztendő sok nyomot nem hagy az emberek emlékezetében. A disszonáns és semmitmondó százéves ünnepség-

sorozatnak nem volt üzenete. Illetve annyi, hogy az agyonközpontosított országban egy évszázad után is minden marad a régiben. Az egymást követő jobb és baloldali kormányok sara, hogy az 1989 decemberében felcsillant jövőkép mára nemcsak elhalványult, hanem gyakorlatilag eltűnt. Ha azt vesszük figyelembe, hogy uniós viszonylatban Romániában a legkisebb a 15–35 évesek aránya a lakosság körében, ez azt is jelzi, milyen nehéz sors vár az országra a következő 20–30 évben. A masszív elvándorlásból és a születések számának drasztikus csökkenéséből levezethető, hogy miért válik a romániai gazdaság legnagyobb kerékkötőjévé a munkaerőhiány. Ez nemcsak a következő egy-két évtizedben nyugdíjba vonuló népes nemzedékek sorsát keseríti majd meg, hanem súlyosan befolyásolja az ország fejlődését és felzárkóztatását a fejlett országok közé.

Sajátos erdélyi magyar gondjainkon túl ma ez a legnagyobb kihívás mindannyiunk számára. Ha a közeljövőben nem sikerül ezen változtatni, akkor nemcsak a mai generációk, hanem a jövő nemzedékek élete is a pusztá várokozással telik el.



Makkay József